

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 368

ФОРМУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

FORMATION OF THE INSURANCE MARKET IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Братюк В.П.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів,
Мукачівський державний університет

Туряниця І.І.

магістр,
Мукачівський державний університет

Встановлено місце страхового ринку у підтримці сталого розвитку. Запропоновано можливі заходи щодо зменшення соціальної та економічної шкоди від настання ризикових подій, що опираються на ефективний ризик-менеджмент, а також передачу ризиків та стале інвестування. Окреслено необхідність покращення системи підготовки суспільства до ризикових подій та необхідність співпраці страхового ринку з іншими елементами фінансового ринку загалом. Досліджено, що серед важливих ініціатив, які підтримують сталий розвиток, можна виокремити «Принципи сталого інвестування», спрямовані на забезпечення інвестиційної діяльності для підтримки сталого розвитку як страхових, так і нестрахових компаній, що здійснюють інвестиційну діяльність.

Ключові слова: страхування, страховий ринок, стале страхування, сталий розвиток, стале інвестування, ризик-менеджмент, передача ризику, принципи сталого страхування, стале інвестування.

Установлено место страхового рынка в поддержке устойчивого развития. Предложены возможные меры по уменьшению социального и экономического вреда от наступления рисков событий, которые опираются на эффективный риск-менеджмент, а также передачу рисков и устойчивое инвестирование. Определены необходимость улучшения системы подготовки общества к рисковому событиям и необходимость сотрудничества страхового рынка с другими элементами финансового рынка в целом. Доказано, что среди важных инициатив, поддерживающих устойчивое развитие, можно выделить «Принципы устойчивого инвестирования», направленные на обеспечение инвестиционной деятельности для поддержки устойчивого развития как страховых, так и нестраховых компаний, осуществляющих инвестиционную деятельность.

Ключевые слова: страхование, страховой рынок, постоянное страхование, устойчивое развитие, устойчивое инвестирование, риск-менеджмент, передача риска, принципы устойчивого страхования, постоянное инвестирование.

The place of the insurance market in support of sustainable development. Possible measures are proposed to reduce social and economic harm from occurrence of risk events, which are addressed to effective risk-management, as well as risk transfer and sustainable investment. The necessity of improving the system of public preparation for risk events and the necessity of cooperation of the insurance market with other elements of the financial market in general is outlined. It has been investigated that among the important initiatives that support sustainable development, the «Principles of Sustainable Investment» are aimed at providing investment activity in support of sustainable development, both insurance and non-insurance companies, which carry out the investment gap.

Keywords: insurance, insurance market, steel insurance, sustainable development, sustainable investment, risk management, risk transfer, principles of sustainable insurance, sustainable investment.

Постановка проблеми. Сучасний простір, у якому нині проживає сім мільярдів чоловік, стає дедалі ризикованішим місцем для життя та функціонування у результаті постійного збільшення рівня використання природних ресурсів, економічної, політичної та соціальної інтеграції. Якщо на початку ХХ століття твердження щодо необхідності підтримки сталого розвитку та відповідального стилю життя мали поодинокий характер, то сьогодні як прості споживачі, так і сектор економіки набагато краще усвідомлюють глибину цього питання.

Україна зараз знаходиться у фазі свого становлення, яке супроводжується глибокими проблемами – фінансово-економічними, політичними, соціальними, екологічними, психологічними. Цілком зрозуміло, що передумовою соціально-економічного розвитку повинно стати ефективне функціонування фінансового, страхового та інших ринків. Страхування є важливим елементом системи фінансових механізмів захисту суспільства від несприятливих подій і катастрофічних ситуацій.

В останні 20 років понад 1 мільйон людей загинуло від природних катастроф [1]. Наслідки катастроф можуть відчуватися ще довгий час після того, як вони настали: глобальні економічні збитки від природних катастроф коштують мільярди доларів США [2]. Крім того, неконтрольований економічний розвиток поглиблює соціальну нерівність через нівелювання прав людини (незаконне виселення з територій, зловживання дешевою робочою силою, неналежні умови праці тощо). Багато з цього можна було б уникнути, побудувавши стійку до природного лиха економіку та держави з жорстким контролем за дотриманням прав людини. Багато країн світу мають дисбаланс витрат на уникнення лиха або превентивних заходів щодо послаблення його наслідків та витрат на компенсацію збитків. Водночас визначено, що кожен долар, витрачений на попередження шкоди, повертається у розмірі від двох до десяти доларів, заощаджених на покритті збитків [3].

Відіграючи важливу соціальну та економічну роль у суспільстві, страхові компанії мають стати на чолі підтримки сталого розвитку та етичної економічної діяльності, оскільки саме вони мають змогу управляти ризиками, реалізовувати ризик-менеджмент, здійснювати активну інвестиційну діяльність. Водночас наукове дослідження сталого страхування (як відповідального страхування) та сталого розвитку потребує подальшого глибокого дослідження та аналізу. До кінця в сучасному суспільстві не усвідомлена роль страхових компаній як важелів сталого розвитку у реалізації ефективних векторів ризик-менеджменту для досягнення головної цілі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

На сучасному етапі проблемам страхування приділяється велика увага в науковій літературі.

Проблематикою страхування у контексті сталого розвитку, інтернаціоналізації на світовому страховому ринку, ризиків та суперечливостей міжнародного руху капіталу тощо займалися такі вітчизняні та іноземні вчені, як І.О. Александров, В.В. Андрійко, В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, К.А. Байренклау, Б.В. Буркінський, Н.М. Внукова, Т.П. Галушкіна, Б.М. Данилишин, Х. Сонг, В.Я. Шевчук та ін.

Сучасні тенденції формування ефективної інвестиційної моделі страхового розвитку відображені в дослідженнях таких вітчизняних науковців, як Е. Філіпповіч, М.І. Долішний, С.І. Дорогунцов, В.І. Нечепоренко, С.С. Осадець, Р.В. Пікус, О.Ф. Савченко, В.В. Шахов.

Дослідження інвестиційної діяльності страхових компаній спирається переважно на зарубіжний досвід функціонування національних страхових ринків, які забезпечують надходження інвестиційних ресурсів у реальний сектор економіки. Досвід інвестиційної діяльності страхових компаній європейських країн та США свідчить, що у цих країнах вироблені правила діяльності та норми для страхових організацій у сфері розміщення тимчасово вільних коштів. Основними принципами розміщення страхових резервів у світі є надійність та прибутковість. В Україні інвестиційна діяльність для страхових організацій, на жаль, не є пріоритетною, що пояснюється особливостями розвитку вітчизняного фінансового ринку.

Проблема активізації інноваційної діяльності та посилення інноваційної спрямованості української економіки висуває нові вимоги до страхування результатів інтелектуальної діяльності. Окремі аспекти, що стосуються теоретичних основ та особливостей формування ринку страхування інтелектуальної власності, досліджені в роботах таких учених, як О.В. Козменко, Л.Г. Мельник, О.І. Паламарчук та ін. Сучасні тенденції свідчать, що все більшого значення у розвиненій ринковій економіці набувають нематеріальні активи та світовими лідерами стають держави, які мають у своєму розпорядженні наукоємні технології. Конкурентна боротьба зумовлює необхідність комерціалізації суб'єктів господарювання (зокрема, об'єктів права інтелектуальної власності). Отже, інноваційні види страхування стають новими потужними галузями ринку страхових послуг, тому науковці та практики на основі світових тенденцій визначають перспективи розвитку інноваційного страхування і для України.

Особливості формування та розвитку ринку страхових послуг, пов'язаних з охороною навколишнього середовища та екологічним страхуванням в Україні, є предметом дослідження багатьох зарубіжних і вітчизняних учених, серед яких провідне місце займають публікації: Г.І. Купалової, Е. Стаффорд, Т. Татаріної, В.М. Трегобчук, П.М. Феньоскі, К. Хартман, К. Хатчинсон.

Мета статті полягає у вивченні ключових принципів та ознак сталого розвитку та сталого страхування на основі аналізу зарубіжних кейсів та практичного матеріалу бізнес-звітів, що дасть змогу оцінити роль страхових компаній у процесі підтримки сталого розвитку. Такий методологічний підхід дасть змогу визначити особливі заходи, які можуть бути використані страховими компаніями на практиці в Україні з урахуванням світового досвіду.

Предметом дослідження є вивчення сталого страхування як одного з важливих факторів сталого розвитку економіки та суспільства загалом. Об'єктом дослідження є система економічних відносин щодо забезпечення сталого страхування для розвитку економіки.

Природні катастрофи і техногенні аварії за останні роки завдають суспільству все більше масштабних збитків, це приводить до підвищення вартості потенційних об'єктів страхування. Широкомасштабні збитки внаслідок катастроф природного і техногенного характеру можуть впливати на результати діяльності не лише страховиків, а й перестраховиків, на рівень їх капіталізації. Тому постає необхідність вирішення цієї частини проблеми за допомогою визначення попереджувальних заходів щодо стабілізації та зменшення впливу катастрофічних ризиків на фінансовий стан страхових компаній та забезпечення стабільного економічного зростання.

Ціль нашого дослідження полягає у проведенні аналізу сутності поняття «стале страхування», «сталий розвиток», визначенні ефективності системи сучасного страхування та методології страхування; визначенні мети та принципів сталого розвитку та страхування; окресленні моделі сучасного страхування, що повністю відповідає ринковій економіці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до сучасних наукових теорій базовими засадами методології дослідження є встановлення окремих факторів, які на основі індукції та дедукції (переходу від окремого визначення до загального усвідомлення) поступово накопичуються, узагальнюються та систематизуються. Це дає змогу визначити принципово нові наукові поняття (категорії, дефініції).

Категоріальний апарат цієї статті передбачає вивчення таких термінів, як:

– сталий розвиток (з англ. «sustainable development», синонімом є також «відповідальний розвиток») може бути визначено як розвиток, що спрямований на забезпечення потреб сьогодення без створення загрози того, що наступні покоління не матимуть змоги задовольняти свої власні потреби [4]. Сталый розвиток включає в себе три взаємопов'язаних складники – екологічний, соціальний та управлінський, які мають економічну спрямованість та створюють ризики, що їх розподіляють між собою страховий сектор, бізнес-сектор, державне управління та суспільство загалом;

– ESG – Environment, Society, Governance. У світовій практиці це абревіатура, яка включає сукупність екологічних, соціальних та управлінсько-етичних факторів сталого страхування. Прикладами ESG-питань можуть бути кліматичні зміни та надзвичайні погодні явища, природні катастрофи, деградація природних ресурсів, забруднення навколишнього середовища, збільшення соціальної нерівності, стандарти праці, старіюче населення, ризики для здоров'я, обмежений доступ до страхування, питання довіри та репутації, недостатня прозорість та нечесне поводження з клієнтами.

– стале (відповідальне) страхування (з англ. sustainable insurance) – це стратегічний підхід, за яким кожен етап страхової діяльності здійснюється на засадах відповідальності через виявлення, оцінку, управління та моніторинг ризиків, пов'язаних з ESG-проблемами. Відповідальне страхування (не плутати зі страхуванням відповідальності) має на меті зменшення ризиків, розроблення інноваційних рішень, покращення успішності бізнесу та підтримку безпечного розвитку [4].

Сьогодні ні в кого не викликає сумніву той факт, що страхування є самостійною, ключовою економічною категорією. Страхування має притаманні лише йому специфічні функції і завдання, бо створення і функціонування різноманітних страхових фондів – це обов'язковий елемент будь-якої економічної системи. Відомо, що страхові фонди є сукупністю фондів фінансових ресурсів, основне призначення яких – покриття втрат, що виникли з непередбачених причин. При цьому страхові фонди створюються за рахунок обов'язкових або добровільних страхових внесків юридичних та фізичних осіб і перебувають в розпорядженні страхових організацій (страхових компаній) різних форм власності. **Страхові фонди** – це абсолютно об'єктивне явище в економіці кожної держави, а їх існування тісно пов'язане з наявністю різноманітних ризиків у господарській діяльності та суспільному житті [5].

Страхові компанії є невід'ємною частиною суспільства, тому вони відчувають на собі ризики, пов'язані зі, скажімо, певними природними явищами, що трапляються на їх території. Їхнє першочергове завдання – допомогти мешканцям спільноти побороти наслідки катастрофи, і саме на практиці страхові компанії здобувають необхідну кваліфікацію для кращої оцінки ризиків спільноти та можливих заходів щодо запобігання їм [6]. Отже, стале страхування відіграє подвійну роль у підтримці сталого розвитку: по-перше, воно відшкодовує збитки у разі настання страхової події та вживає заходів для полегшення відновлювального процесу своєї спільноти, а по-друге – має змогу значно зменшити потенційну шкоду від страхової події, співпрацюючи з урядом та іншими зацікавленими сторонами для підготовки спільноти до можливого лиха [6].

Звичайно, поодинокі ініціативи окремих страхових компаній не змогли б принести бажаних результатів. За останні роки було створено декілька світових об'єднань та ініціатив, метою яких є покращення організації сталого страхування та спонукання страховиків та представників бізнесу до підтримки відповідальної поведінки.

Умовою сталості розвитку є передбачуваність соціальних, економічних і екологічних процесів. З одного боку, сталою (стійкою, врівноваженою тощо), на нашу думку, можна вважати економічну систему, перехід якої до бажаного стану відбувається таким чином, що жоден із множини чинників, які визначають критерії сталості, не виходитиме за допустимі межі на заданій траєкторії зміни стану системи відповідно до стратегії її розвитку. Отже, з іншого боку, сталість розвитку передбачає досягнення такого стану системи, який може підтримуватися тривалий час за допомогою властивих їй регулюючих засобів. Таке трактування сталості дає змогу зрозуміти сталість розвитку не тільки як стан, а як стратегічний процес, що полягає в наближенні системи до соціальної, економічної та екологічної стабільності [7].

Це визначення є більш повним, конкретним і таким, що відповідає сутності концепції сталого розвитку. Базуючись на наведених вище підходах до трактувань сутності поняття «сталий розвиток», можемо виділити цілі та ключові складники політики, спрямованої на його забезпечення, а також дати власне тлумачення цього поняття.

Отже, **мета сталого розвитку** – розроблення основних шляхів і способів пристосування життя до глобальних змін. Відповідно до цієї мети кожна людина має право на здорове навколишнє середовище, плідне життя в гармонії із природою. Основою стратегії сталого розвитку є ідея рівноваги між навколишнім середовищем та його ресурсами, економікою і населенням землі.

Принципи сталого розвитку: зміна свідомості людини і стереотипів її поведінки; заохочення соціальної зацікавленості суспільства у збереженні середовища існування; розроблення національних концепцій інтеграції соціально-економічного розвитку й охорони навколишнього середовища.

До основних напрямів політики щодо забезпечення сталого розвитку європейські вчені відносять економічну ефективність; охорону навколишнього середовища; безпеку на робочих місцях [8]; політико-правовий аспект; економічний аспект, екологічний аспект; соціальний аспект; міжнародний аспект [9].

Ми також вважаємо за доцільне виділення шести складників, реалізація яких у комплексі зможе забезпечити сталий розвиток. Перелік пропонованих нами складників сталого розвитку наведений нижче:

1. **Демографічний складник** – включає в себе контроль за змінами загальної чисельності населення, частки населення у працездатному віці, якісного складу населення, міграційних процесів тощо.

2. **Екологічний складник** – забезпеченість природними ресурсами, рівень забруднення навколишнього середовища.

3. **Технологічний складник** – науково-технічний та інноваційний потенціал суспільства, частка технологічних засобів виробництва у структурі ВВП та її динаміка, технологічні кризи і техногенні катастрофи.

4. **Економічний складник** – обсяг ВВП, рівень безробіття, обсяг споживання, структура економіки, фінансові потоки, ефективність економіки та інше.

5. **Геополітичний блок** – державний лад та рівень демократизму, рівень соціально-політичної напруженості, військовий потенціал.

6. **Соціокультурний складник** – тенденції розвитку та рівень науки, культури, освіти [10].

Таким чином, **сталий розвиток** – це сучасна концепція розвитку суспільства, в основі якої лежить гармонійне поєднання економічних законів із діяльністю щодо забезпечення охорони навколишнього середовища та безпеки людства

Серед важливих ініціатив, що підтримують сталий розвиток, можна виділити «Принципи сталого інвестування» (спрямовані на забезпечення інвестиційної діяльності для підтримки сталого розвитку як страхових, так і нестрахових компаній, що здійснюють інвестиційну діяльність) та Глобальний договір ООН (підтримує сталий розвиток та відповідальну економічну діяльність представників усіх бізнес-секторів) [11].

Природа впливу страхових компаній на процес сталого розвитку змінюється залежно від виду ESG-питання. Проблеми ризиків навколишнього середовища найкраще вирішувати за допомогою ризик-менеджменту та передачі ризиків, а от соціальні питання страхові компанії мають змогу контролювати завдяки своїй інвестиційній діяльності і співпраці з клієнтами та постачальниками. Слід зазначити також, що і наслідки для самих страхових компаній при цьому будуть різними: природні лиха принесуть переважно матеріальний збиток, тоді як управління соціальним аспектом сталого розвитку впливатиме на статус та репутацію компаній.

Поняття ризик-менеджменту у контексті сталого страхування використовується як допоміжні заходи, що їх вживають страхові компанії для зменшення ESG-ризиків. Воно включає в себе ідентифікацію ризику, оцінку ризику, заходи з попередження та зменшення збитку. Під передачею ризику тут розуміють власне основну страхову діяльність (андеррайтинг, розроблення страхового продукту, управління запитами та перестраховування) [12].

Окрім власних ініціатив із забезпечення підтримки сталого розвитку засобами ризик-менеджменту та передачі ризику, страхові компанії мають змогу впливати на діяльність інших представників бізнес-сектору, здійснюючи відповідну сталу інвестиційну діяльність. Станом на червень 2014 року 70 страхових організацій офіційно підтримали «Принципи сталого страхування», що становить приблизно 15% обсягу світових страхових премій та 8 трильйонів доларів США інвестиційних активів [2].

Стала інвестиційна діяльність впливає на успішність страхових компаній з погляду як іміджу та репутації, так і якості інвестиційного портфолію. Часто існує досить тісний зв'язок між дотриманням компаніями ESG принципів сталого розвитку та фінансовими показниками їхньої діяльності. Наприклад, недотримання умов безпеки праці приведе до збільшення частоти нещасних випадків на виробництві та у довгостроковій перспективі матиме негативний вплив на успішність компанії. Так само зневажання думки мешканців спільнот та впливу виробництва на спільноту може привести до бойкотів або мітингів, а погані умови праці шахтарів – до страйків та переривання процесу виробництва. Слід зазначити, що інвестиційна діяльність має змогу вплинути на забезпечення соціального аспекту ESG, зокрема, контролювати дотримання прав людини бізнес-сектором.

Щодо основних показників страхового ринку, то він є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 31.12.2016 р. становила 310, у тому числі СК «life» – 39 компаній, СК «non-life» – 271 компанія (станом на

31.12.2015 р. – 361 компанія, у тому числі СК «life» – 49 компаній, СК «non-life» – 312 компаній). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення. Так за 2016 рік порівняно з 2015 роком кількість компаній зменшилася на 51 СК, порівняно з 2014 роком – на 72 СК.

За 2016 рік частки валових страхових премій та чистих страхових премій у відношенні до ВВП залишилися на рівні 2015 року та становили 1,5% та 1,1% відповідно.

У порівнянні з 2015 роком на 5434,3 млн грн (18,3%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій збільшився на 4109,0 млн грн (18,4%).

Збільшення валових страхових премій відбулося майже за всіма видами страхування, а саме: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») (збільшення валових страхових платежів на 1405,9 млн грн (17,9%)); страхування вантажів та багажу (збільшення валових страхових платежів на 819,2 млн грн (23,0%)); страхування майна (збільшення валових страхових платежів на 656,2 млн грн (18,8%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (збільшення валових страхових платежів на 574,3 млн грн (29,0%)); страхування життя (збільшення валових страхових платежів на 569,5 млн грн (26,0%)); медичне страхування (збільшення валових страхових платежів на 426,3 млн грн (22,1%)); страхування від нещасних випадків (збільшення валових страхових платежів на 301,6 млн грн (56,3%)); страхування медичних витрат (збільшення валових страхових платежів на 236,3 млн грн (48,2%)); страхування кредитів (збільшення валових страхових платежів на 182,3 млн грн (52,3%)).

Таблиця 1

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка за 2014–2016 рр.

	2014	2015	2016	Темпи приросту	
				2015/ 2014 %	2016/ 2015 %
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, тис. одиниць					
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	35 975,7	109 106,8	61 272,8	203,3	-43,8
зі страхувальниками-фізичними особами	32 699,4	106 321,2	42 534,6	225,1	-60,0
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	98 737,5	93 322,5	118 198,4	-5,5	26,7
Страхова діяльність, млн грн					
Валові страхові премії, у тому числі:	26 767,3	29 736,0	35 170,3	11,1	18,3
зі страхування життя	2 159,8	2 186,6	2 756,1	1,2	26,0
Валові страхові виплати, у тому числі:	5 065,4	8 100,5	8 839,5	59,9	9,1
зі страхування життя	239,2	491,6	418,3	105,5	-14,9
Рівень валових виплат, %	18,9%	27,2%	25,1%	-	-
<i>Чисті страхові премії</i>	18 592,8	22 354,9	26 463,9	20,2	18,4
<i>Чисті страхові виплати</i>	4 893,0	7 602,8	8 561,0	55,4	12,6
Рівень чистих виплат, %	26,3%	34,0%	32,3%	-	-

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка представлені в таблиці 1.

Серед видів страхових продуктів, найбільш пов'язаних зі сталим страхуванням, виокремлюють страхування майна, сільськогосподарське страхування, страхування авіації, транспорту, суднобудівного комплексу та інженерні розробки. Страхування життя та здоров'я посідає окреме місце у системі сталого страхування, адже сутність організації цього виду страхування є досить складною та неоднозначною. З одного боку, страхуванням життя займаються лише найбільші страхові компанії провідних країн світу, де людські жертви від ESG-факторів є мінімальними порівняно з бідними країнами.

Тому вважається, що страхування життя та здоров'я не має прямого впливу на проблеми ESG. З іншого боку, глобальні ініціативи, такі як «Принципи сталого страхування», передбачають збільшення рівня допомоги нерозвиненим країнам світу у подоланні наслідків катастроф, отже, хоча б теоретично, можна сподіватися на позитивні зрушення у цьому напрямі. Крім того, дослідженнями передбачається значне погіршення стану здоров'я мешканців нашої планети як наслідок кліматичних змін та глобального потепління [12].

Можна констатувати, що, незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку основну частку валових страхових премій – 99,9% – акумулюють 200 СК «non-Life» (73,8% всіх СК «non-Life») та 99,5% – 20 СК «Life» (51,3% всіх СК «Life»).

По ринку страхування життя Індекс Герфіндаля – Гіршмана (ННІ) становив 1079,59 (у 2015 році – 982,98), по ринку ризикових видів страхування – 280,74 (у 2015 році – 232,72). Загалом по страховому ринку Індекс Герфіндаля – Гіршмана становив 245,09 (у 2015 році – 205,07).

Дані свідчать, що на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя, спостерігається значний рівень конкуренції (ННІ в 4 рази менше 1000), тоді як на ринку страхування життя наявна помірна монополізація.

Страхові премії за видами страхування за 2015–2016 рр. наведено на рис. 1.

Найбільший ефект від сталої страхової діяльності можна очікувати, звичайно, за умов комплексного підходу та співпраці з іншими інвесторами і зацікавленими сторонами, наприклад, через підписання «Принципів сталого інвестування».

Висновки. Природні катастрофи та соціальна нерівність щорічно забирають тисячі

життів і перешкоджають вільному економічному та культурному розвитку населення світу. З огляду на це, надзвичайної важливості набувають шляхи підготовки мешканців до природних катаклізмів та зменшення ризиків втрат від їх настання. Крім того, недотримання прав людини має прямий негативний вплив на ефективність функціонування бізнесу та суспільства.

Страхові компанії як такі, що мають у своєму розпорядженні належну експертизу для управління ризиками, достатній вплив на бізнес-сектор та зацікавленість у зменшенні збитків від настання ризикових подій, відіграють ключову роль у підтримці, просуванні та забезпеченні сталого розвитку. По-перше, вони мають змогу сприяти вживанню заходів зі зменшення (або й запобігання) потенційних страхових збитків, а по-друге – допомогти населенню впоратися із наслідками страхового випадку.

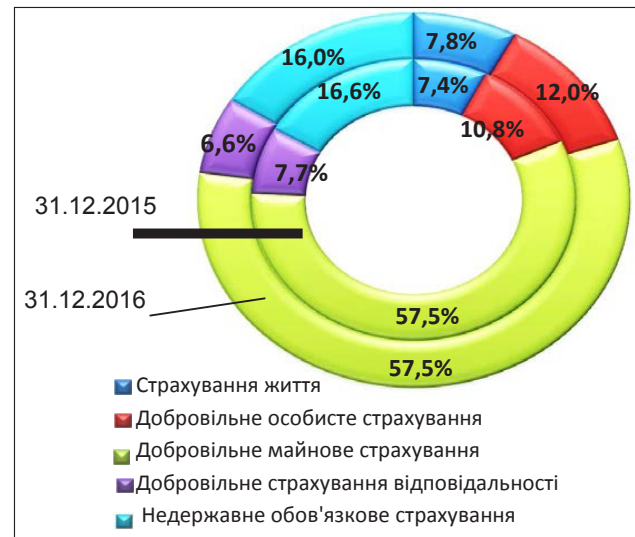

Рис. 1. Структура валових страхових премій станом на 31.12.2015 р. та 31.12.2016 р.

Для комплексної та ефективної організації страхових компаній у системі сталого страхування були визначені принципи сталого страхування, які вводять сталий розвиток у серце страхового процесу та спрямовують бізнес у напрямі відповідальної діяльності. Це зумовлює необхідність вдосконалювати засоби виміру успішності страхових компаній з позиції сталого страхування задля оцінки впливу його на сталий розвиток суспільства і навпаки: визначити частку сталого розвитку у показниках діяльності компаній. Вдосконалення процесу андеррайтингу та зниження ризику у нерозвинених системах розширити можливі підходи до ризик-менеджменту країн світу загалом та України зокрема.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Building Disaster-resilient Communities and Economies. The PSI Global Resilient Project, PSI Principles for Sustainable Insurance. UNEP Finance Initiative Report, June, 2014, 82 pp.
2. Swiss Re Sigma Report (2014). Available at http://media.swissre.com/documents/sigma1_2014_en.pdf
3. World Bank 2014 World Development Report. Available at: <http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTWDRS/EXTN> WDR2013/0,,contentMDK:23459971~pagePK:8261309~piPK:8258028~theSitePK:8258025,00.html
4. Understanding the Links: Insurance Regulation and Sustainable Development, UNEP Finance Initiative, 6 pp. Available at <http://unepfi.org/psi/wp-content/uploads/2015/01/PSI-UNEPInquiry-GlobalConsultation.pdf>
5. As World Convenes for First United Nations Environment Assembly, UN and World's Insurers Unite to Tackle Natural Disaster Risk. United Nations Environmental Programme, June, 2014, 3 pp. Available at http://unepfi.org/psi/wp-content/uploads/2014/06/201406_PSI_press_release.pdf
6. Song X. and Feniosky P.-M. (2012) Introducing the Concept of Emissions Liability Insurance in Managing Greenhouse Gas (GHG) Emissions and Promoting Sustainability in Construction Projects. Construction Research Congress, ASCE, pp. 1850–1858. DOI: [dx.doi.org/10.1061/9780784412329.186](https://doi.org/10.1061/9780784412329.186)
7. Герасимчук З.В. Еколого-економічні основи формування та реалізації регіональної політики сталого розвитку (питання методології та методи- ки): дис. д-ра екон. наук: 08.10.01 / З.В. Герасимчук – Львів, 2002.
8. Economic Instrument of Sustainable Development. ECOTEC Research and Consulting [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.eur-op.eu.int>
9. Ганкевич Т.В. Формирование концепции устойчивого развития экономики с учетом экологического фактора: дисс. канд. экон. наук: 08,00,01, 08,00,05 / Т.В. Ганкевич. – СПб.: РГБ, 2006. – (Из фондов Российской Государственной Библиотеки).
10. Яковец Ю.В. О разработке глобальной многомерной межцивилизационной модели и геоцивилизационного атласа / Ю.В. Яковец [Електронний ресурс]. – Режим доступа: // <http://www.rags.ru>
11. PSI Principles for Sustainable Insurance, UNEP Finance Initiative Report, June, 2012, 12 pp.
12. Insuring Climate Resilience. How insurers are responding to climate change. And how they can be part of an effective government response. UNEP Finance Initiative Report, November, 2013, 32 pp.